

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำแผนแก้ไขปัญหา
สาธารณสุขของหมู่บ้าน บ้านแม่ต้า ตำบลเสริมซ้าย
อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ชื่อผู้เขียน นายสุทิน ทาวงศ์มา

สาขาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา พันธุ์พานิช	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร. เพ็ญประภา ศิวโรจน์	กรรมการ
นายแพทย์นิสิต วรรณนิจฉรียา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำแผนแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของหมู่บ้าน เป็นการวิจัยเพื่อค้นหาข้อมูลเบื้องต้น กลุ่มตัวอย่างผู้นำชุมชนคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 24 คน ประชาชนหัวหน้าครัวเรือนสุ่มแบบบังเอิญในช่วงระยะเวลาที่กำหนด จำนวน 31 คน ศึกษาในหมู่บ้านแม่ต้า ตำบลเสริมซ้าย อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึกแก่นำผู้ที่มีบทบาทในชุมชนเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของหมู่บ้าน และการสนทนากลุ่มผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนแก้ไขปัญหา ปัญหาอุปสรรค และการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขในอนาคต การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามสำหรับผู้นำชุมชน และแบบสอบถามประชาชนตัวแทนของหลังคาเรือน การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลจาก

การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ทางสถิติโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนไม่มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลการสำรวจความจำเป็นขั้นพื้นฐานพื้นฐาน(จปฐ.) กระบวนการจัดทำแผนแก้ไขปัญหาสาธารณสุข ประกอบด้วย ขั้นตอนแรก เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยแม่ตำเป็นผู้รวบรวมข้อมูลจากการสถานบริการสาธารณสุข อสม.และชาวบ้าน ขั้นตอนต่อมา เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยดำเนินการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา กำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหา และขั้นตอนสุดท้าย เป็นการจัดประชุมจัดทำแผน โดยเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยเชิญคณะกรรมการหมู่บ้าน องค์กรชุมชนเข้าร่วมประชุม บทบาทในการประชุมจัดทำแผนเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยเป็นผู้นำเสนอทั้งหมด คณะกรรมการหมู่บ้าน องค์กรชุมชนเป็นเพียงรับทราบและนำไปปฏิบัติ

ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมดีมาก สำหรับการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในกิจกรรมการค้นหาปัญหาในชุมชน การกำหนดวิธีการหรือแนวทางแก้ไขปัญหา การกำหนดกลุ่มเป้าหมายหรือประชาชนในหมู่บ้านที่ต้องได้รับการแก้ปัญหา และการกำหนดแหล่งเงินทุนหรืองบประมาณที่ต้องใช้ในการ แก้ไขปัญหา สุขภาพอนามัย

การมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการสำรวจ จปฐ. ข้อมูลจปฐ.ที่ตกเกณฑ์ โดย อสม. ได้รับแจ้งหรือคำแนะนำเรื่องปัญหาสุขภาพอนามัย กิจกรรมที่จะต้องทำการแก้ไขในหมู่บ้านจาก อสม. รองลงมากิจกรรมเข้าร่วมประชุมหรือประชาคมหมู่บ้าน แต่ไม่แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม การปฏิบัติตามกิจกรรมหรือแผนแก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัยในหมู่บ้าน ทางด้านการเสนอหรือแจ้งปัญหาสุขภาพอนามัย ส่วนใหญ่แจ้งต่อเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย รองลงมา อสม. และผู้ใหญ่บ้านตามลำดับ

ผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาบทบาทขององค์กรชุมชนฝ่ายต่าง ๆ และประชาชน หน่วยงานของภาครัฐจะต้องสนับสนุนชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของหมู่บ้านอย่างแท้จริง

Independent Study Title **Community Participation on Village Health Problem
Planning, Ban Maethum, Tambon Sermsai, Sermngam
District, Lampang Province**

Author **Mr. Sutun Tawongma**

Master of Public Health

Examining Committee :

Asst. Prof. Ratana	Panpanich	Chairman
Lecturer Dr. Penprapa	Siviroj	Member
Dr. Nisit	Wattanatchariya	Member

Abstract

The purposes of this study are to examine the participation and process of involvement in village health planning among the people of Ban Maethum, Tambon Sermsai, Sermngam Distric, Lampang Province. Exploratory research methodology were applied for 1) qualitative data collected via responding by key informant groups indepth interview from individual villagers ,village leader focus group discussion. 2) quantitative data collected via questionnaire (response from village leaders, village member represented each household) public and related document available. The content analysis was applied to qualitative data, while frequency

distribution (including determination for means standard deviation) was use for quantitative data. Each session of data are then evaluated.

The result of the study revealed that surveillance data of basic minimal need were rarely used in health planing. The first step of health planning was to prioritize the problems proposed by health center staffs, health volunteers, and villagers. After determining a problem, causes and factors related were analyzed and appropriate interventions were planned. Health center staffs played important role in the whole process of planing. Village committee and other non-governmental parties did not contribute much in planing but more involved in implementing and evaluation. The results showed that majority of people were participated in surveillance survey of basic minimal need as well as activities relating to health promotion. Most villagers did not express their view in a regular meeting held by village leader. They preferred to report this to health center staffs and health volunteers.

This study suggested that people participation in the process of health planing should be encouraged in order to achieve good plan for promoting health.